

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту постанови Кабінету Міністрів України
“Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України “Про здійснення
соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам”
від 5 листопада 2014 р. № 637”

1. Мета

Проектом постанови пропонується внести зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України “Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам” від 5 листопада 2014 р. № 637 з метою збереження балансу між дотриманням прав людини та інтересами держави в частині здійснення соціальних та пенсійних виплат за довіреністю, посвідченою на території Російської Федерації, що потенційно може створити ризики щодо виснаження фінансових ресурсів держави у соціальній сфері та може бути використаним у злочинній схемі отримання пенсійних виплат для фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

За інформацією Пенсійного фонду України, на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, станом на серпень 2014 року перебувало на обліку 1 млн 278,2 тис. пенсіонерів, (у Донецькій області – 767,3 тис. осіб, у Луганській – 510,9 тис. осіб).

Із них щодо виплати пенсії на контрольованій території хоча б один раз звертались 1 млн 159,6 тис. пенсіонерів, або 91%.

За розрахунковими даними, з часу припинення пенсійних виплат на зазначених територіях (з серпня 2014 року), залишились і жодного разу не звертались на підконтрольній території щодо поновлення пенсійних виплат понад 118 тис. пенсіонерів. При цьому, дані про те, чи такі пенсіонери живі, чи проживають вони за попередньою адресою або виїхали до інших країн, відсутні.

Зважаючи на те, що з боку незаконних збройних формувань тривалий час залишаються закритими КПВВ, починаючи з березня 2020 року, ВПО, які проживають на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, не можуть особисто відвідувати установи банку; родичі померлих ВПО не можуть зареєструвати та отримати свідоцтво про смерть клієнта банку, чим безперешкодно може скористатися довірена особа та зняти кошти з рахунку цього клієнта за допомогою платіжної картки.

Інформація про довіреності, видані за кордоном, у тому числі на території Російської Федерації, не містяться в Єдиному реєстрі довіреностей.

Водночас, за останні місяці зросла кількість звернень довірених осіб ВПО до АТ “Ощадбанк”, довіреність яких посвідчена на території Російської Федерації.

Наприклад, у Донецькій області за березень 2021 року кількість таких довіреностей склала 1922.

Відповідно до інформації Департаменту контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки Служби безпеки України та Головного управління Служби безпеки України в Донецькій та Луганській областях, зазначений механізм може бути спрямованим на виснаження фінансових ресурсів держави в соціальній сфері та використаним у схемі отримання соціальних (пенсійних) виплат для фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України.

Також, чинним законодавством на сьогодні передбачено ряд заходів контролю з метою забезпечення виплати пенсійних коштів саме тим особам, яким їх призначено, в тому числі і ВПО.

Зокрема, для ідентифікації одержувачів пенсій, які є ВПО, та забезпечення виплати пенсій таким особам, проводиться емісія платіжних карток, які водночас є пенсійними посвідченнями, із зазначенням на них графічної та електронної інформації про власника та його електронного цифрового підпису.

Крім того, пунктами 16 та 17 Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.08.1999 № 1596 (зі змінами), передбачено здійснення відповідного контролю щодо осіб, з поточних рахунків яких суми пенсії одержуються за довіреністю більш як один рік, або не одержуються з поточного рахунку більш як один рік, а також якщо суми пенсії отримуються з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, і протягом року за такою платіжною карткою не проводилися видаткові операції особисто одержувачем, а банком протягом року не проводилася фізична ідентифікація особи.

Водночас, відповідно до Закону України від 17.03.2020 № 530-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)” (далі – Закон № 530-IX) зазначені норми не застосовується на період дії карантину або обмежувальних заходів, пов’язаних з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та протягом 30 днів з дня відміни карантину.

Ураховуючи вищевказане, на сьогодні існує потреба в збереженні балансу між дотриманням прав людини та інтересами держави в частині отримання соціальних та пенсійних виплат за довіреністю, посвідченою на території Російської Федерації, що може бути спрямовано на виснаження фінансових ресурсів держави у соціальній сфері та використаним у злочинній схемі отримання пенсійних виплат для фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України.

3. Основні положення проекту акта

Внесення змін зумовлено необхідністю збереження балансу між дотриманням прав людини та інтересами держави в частині здійснення соціальних та пенсійних виплат за довіреністю, посвідченою на території Російської Федерації.

4. Правові аспекти

Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV;

Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII “Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб”;

Закон України від 17.03.2020 № 530-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню корона вірусної хвороби (COVID-19)”;

Постанова Кабінету Міністрів України “Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам” від 5 листопада 2014 р. № 637;

Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку виплати пенсій та грошової допомоги через поточні рахунки в банках” від 30 серпня 1999 р. № 1596;

Постанова Кабінету Міністрів України “Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” від 9 грудня 2020 р. № 1236.

5. Фінансово економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення консультацій з громадськістю відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики” (Офіційний вісник України, 2010 р., № 84, ст. 2945).

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної і не потребує розгляду уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженим Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності і не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, які стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією, створюють підстави для дискримінації.

Проект акта буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту акта необхідна для збереження балансу між дотриманням прав людини та інтересами держави в частині здійснення соціальних та пенсійних виплат за довіреністю, посвідченою на території Російської Федерації, що може бути спрямовано на виснаження фінансових ресурсів держави у соціальній сфері та використаним у злочинній схемі отримання пенсійних виплат для фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України.

Реалізація проекту акта матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава Україна	позитивний	Попередження реалізації механізму, який спрямований на виснаження фінансових ресурсів держави у соціальній сфері, який може бути використаний у злочинній схемі отримання соціальних та пенсійних виплат для фінансування незаконних збройних формувань на тимчасово окупованих територіях України
Громадяни з числа внутрішньо переміщених осіб	негативний	Звуження кола представників внутрішньо переміщених осіб, які вимушені користуватись послугами довірених осіб (представників), які за їх довіреністю, посвідченою на території РФ, отримують у відділеннях АТ "Ощадбанк" належні їм пенсійні чи соціальні виплати.

**Віце-прем'єр-міністр України – Міністр
з питань реінтеграції тимчасово окупованих
територій України**

Ірина ВЕРЕЩУК

_____ 2021 р.